

До відома громадян: “Як захистити свої права на безпечне довкілля”

Про дотримання Конституції України та чинного природоохоронного законодавства. Сьогодні говоримо відкрито про наші з вами можливості користуватися конституційним правом вільно висловлювати свої думки, вільно отримувати інформацію, голосно висловлювати свою позицію... Право ми маємо, але чи завжди користуємося сповна правом людини, чи готові захистити свої права, не говорячи про права інших чи права громади?

Є відома істина, – незнання законів не звільняє від відповідальності при їх порушенні. **Правом користується не той хто його має (просто записане в законі), а той хто його знає, добивається і відстоює!** Непоінформованість громадян та незнання своїх конституційних прав – це благо можновладців, які порушують закони.

Представники громадських природоохоронних організацій України щоденно відстоюють інтереси та конституційні права громадян на безпечне для життя та

здоров'я довкілля, права людей територіальних громад на екологічну інформацію в ЗМІ, на публічних зустрічах, і за необхідності, в суді. /Ст. 55 Конституції України/. **Ваша власна участь у відстоюванні Ваших конституційних екологічних прав допоможе зробити більше і досягти бажаного результату швидше!!!**

Громадяни України мають такі екологічні права:

- Право на безпечне життя і здоров'я, здорове довкілля;
- Право на безпечні для життя і здоров'я продукти харчування і питну воду;
- Право на безпечні для життя і здоров'я умови праці, навчання, побуту і відпочинку;
- Право на інформацію про стан здоров'я населення, пов'язаний з екологічною ситуацією, фактори ризику і право на поширення такої інформації;
- Право брати участь у прийнятті рішень, що стосуються довкілля, обговореннях питань довкілля, проведенні незалежної громадської екологічної експертизи;
- Право на здійснення громадського контролю за станом довкілля;
- Право на відшкодування шкоди здоров'ю, майну, побуту у разі порушення екологічного законодавства.

/Загальна Декларація прав людини, Ст. 16, 34, 50, 56 Конституції України, Ст. 9, 10, 21 Закону України “Про охорону навколишнього природного середовища”, Ст. 4 Закону України “Про забезпечення санітарного та епідеміологічного благополуччя населення”, Ст. 11 Закону України “Про екологічну експертизу”, Ст. 11 Водного кодексу України/.

Право на інформацію. Екологічна інформація є інформацією відкритою. Обмеження права на одержання відкритої інформації забороняється законом. Тому, громадяни чи громадські організації мають право вимагати і одержувати екологічну інформацію, а ті, в кого вона запитується, зобов'язані її надавати. /Стаття 34 Конституції України, Ст. 5 і 9 Закону України “Про інформацію”, Ст. 4 Конвенції про доступ до інформації, участь громадськості у прийнятті рішень та доступ до правосуддя з питань, що стосуються довкілля (Оргуська конвенція), Закон України “Про звернення громадян” тощо/.

Місцеві ради несуть відповідальність за стан довкілля на своїй території, і зокрема, забезпечують інформування населення про його стан /Ст. 15 п. 3 Закону України "Про охорону навколишнього природного середовища"/.

З будь-яких питань, які стосуються конкретних екологічних проблем Вашого регіону, населеного пункту, території, де Ви мешкаєте, Ви маєте право надіслати запит, звернення або скаргу на адресу будь-якого органу державної влади та отримати письмову і обґрунтовану відповідь протягом 1 календарного місяця. Звично треба обирати той орган, що знає та відповідальним за питання що порушується. У разі неотримання такої відповіді Ви маєте право звертатися до органів прокуратури та до суду щодо порушення Ваших прав на інформацію.

Право на участь у прийнятті рішень щодо впливів на довкілля

Громадяни України мають право вимагати забезпечення своїх екологічних прав від органів державної влади та органів місцевого самоврядування, звертатися із запитом, зверненнями, скаргами до Президента України, Уряду України, Міністерства охорони навколишнього природного середовища України і місцевих управлінь екоресурсів з будь-яких питань, що стосуються довкілля. Вимагайте обов'язкового врахування громадської думки у процесі прийняття рішень у питаннях довкілля! У разі порушення Ваших екологічних прав можна звертатися до Генеральної прокуратури України а потім до суду.

Що потрібно знати і що можна зробити, якщо будівництво ЕКОЛОГІЧНО НЕБЕЗПЕЧНИХ об'єктів планується у Вашій місцевості!

До обов'язків замовника будівництва входить не лише інформування громадян про проект, а і забезпечення проведення його громадського обговорення, з метою виявлення та врахування думки місцевого населення щодо будівництва об'єкта (закони України "Про об'єкти підвищеної небезпеки", "Про екологічну експертизу", Державні будівельні норми України тощо). Замовник зобов'язаний через засоби масової інформації повідомити місцеве населення про мету проекту; можливі негативні наслідки на життєдіяльність людей та довкілля; заходи та засоби, передбачені проектом для запобігання аваріям, обмеження їх наслідків і захисту людей та довкілля. Замовник має завчасно оприлюднити у ЗМІ **Заяву про наміри**, а також **Заяву про екологічні наслідки впровадження проекту**. Якщо Вам невідомо про існування таких документів, поцікавтеся у місцевих органах влади, де і коли оприлюднювалися (або чому не оприлюднювалися) ці документи?

Виконками місцевих рад протягом 5 днів з дати отримання заявки від замовника, повідомляють через ЗМІ адресу, на яку громадськість може направляти свої пропозиції. Стаття 15 Закону України "Про об'єкти підвищеної небезпеки" регулює порядок надання інформації та право на одержання інформації про об'єкти підвищеної небезпеки.

Екологічно небезпечні проекту мають проходити державну експертизу. Серед основних завдань екологічної експертизи (далі – ЕЕ) є: визначення ступеня екологічного ризику діяльності; встановлення відповідності об'єктів експертизи вимогам екологічного законодавства; оцінка впливу діяльності об'єктів ЕЕ на стан навколишнього природного середовища і якість природних ресурсів; оцінка ефективності, повноти, обґрунтованості та достовірності заходів щодо охорони навколишнього природного середовища; підготовка об'єктивних, обґрунтованих висновків ЕЕ. /Ст. 5 Закону України "Про екологічну експертизу"/. Після того як ЕЕ проведена, йдеться в статті 10, замовники зобов'язані оголосити про її проведення у спеціальній Заяві про екологічні наслідки діяльності, а еколого-експертні органи повідомляють про її висновки через ЗМІ. Цим же законом статтею 11, передбачено участь громадськості в процесі екологічної експертизи (публічні думки, відкриті обговорення, громадські слухання тощо). Цю процедуру громадськість не повинна пропустити!!!! Дуже часто замовники проектів, користуючись слабкою поінформованістю населення про процедури громадських обговорень, лише "імітують" громадські слухання, щоб за відомо отримати бажаний лише для них результат, або не враховують негативну думку громадськості у подальшому.

Як написати Запит про надання екологічної інформації або Скаргу щодо недотримання законодавства про інформацію та природоохоронного законодавства (зразки)

Генеральному Директору
ВАТ „Укргідроенерго”
п. Поташнику С. І.
Адреса: ВАТ „Укргідроенерго”, Промзона, м.
Вишгород, Київська обл., 07300, тел.: (04496)
22006, факс: (04496) 22007

Щодо добудови Дністровської ГАЕС

**ЗАПИТ
про надання екологічної інформації**

Я, громадянин України *Прізвище, Імя та По-батькові* звертаюся до Вас із запитом про надання екологічної інформації стосовно будівництва Канівської гідроакumuлюючої електростанції в Черкаській області.

Згідно з положеннями ст. 34 Конституції України, ст. 9, 32, 33, 35, 47 Закону України “Про інформацію” та п. 1 ст. 4 Конвенції “Про доступ до інформації, участь громадськості в прийнятті рішень та доступ до правосуддя з питань, що стосуються довкілля” (Оргуська конвенція), прошу надати мені у письмовому вигляді, у терміни визначені чинним законодавством України, письмову відповідь стосовно таких питань:

1. ...
2. ...

Прощу направити відповідь на адресу: *Прізвище, Ім'я, По-батькові, номер будинку, назва вулиці, назва населеного пункту, поштовий індекс.*

Зауважую, що запитувана інформація, згідно з чинним законодавством України не може бути закритою, а особи, що не надали відповідь на запит, або надали необґрунтовану відмову у наданні запитуваної інформації несуть особисту відповідальність у встановленому законодавством порядку.

З повагою,

*підпис
дата*

Генеральна прокуратура України
Адреса: вул. Різницька, 13/15, м. Київ, 01601
тел.: (044) 296-92-01, факс: (044) 290-26-03

СКАРГА

Я, громадянин України *Прізвище, Імя та По-батькові* висловлюю Вам свою високу повагу та повідомляю про порушення моїх конституційних прав, прав передбачених чинним законодавством України, у тому числі права на отримання екологічної інформації, права на безпечне та здорове довкілля, у зв'язку з добудовою Канівської гідроакumuлюючої електростанції в Черкаській області.

Короткий виклад суті скарги, перелік порушень, перелік організацій та установ, з вини яких відбуваються вказані порушення.

Прощу Вас вжити заходів щодо відновлення моїх прав громадянина України із зазначених мною питань та направити відповідь щодо заходів вжитих Генеральною прокуратурою України на адресу: *Прізвище, Ім'я, По-батькові, номер будинку, назва вулиці, назва населеного пункту, поштовий індекс.*

Заздалегідь дякую Вам за увагу до моєї скарги та не сумніваюся, що Ваша компетентна позиція відповідатиме проголошеному керівництвом держави курсу на реалізацію принципу верховенства права та забезпечення прозорості діяльності органів влади.

З повагою,

Підпис, дата

Кілька корисних порад щодо подання інформаційних запитів:

1. Формулюйте конкретне питання, яке Вас цікавить – чим чіткіше питання, тим важче чиновнику уникнути змістовної відповіді на нього!
2. Відправляйте запит рекомендованим листом, і не забудьте отримати на пошті квитанцію - це є один із Ваших матеріальних доказів у разі, якщо Ви не отримали відповіді і вирішили подати до суду;
3. Через кілька днів по відправленні запиту перетелефонуйте до канцелярії установи, куди направлено запит, щоб підтвердити надходження запиту та дізнатися, кого призначено відповідальним за його виконання!!! Візьміть прямий номер цієї особи!
4. Зателефонуйте відповідальній за виконання Вашого запиту особі, дізнайтесь про те, коли Ви зможете отримати відповідь!

Підсумкові тези для роздумів:

1. Найбільшою цінністю для держави є людина, її життя і здоров'я. Стан здоров'я людини визначається станом довкілля.
2. Менш затратними є заходи з вивчення та попередження причин екологічних проблем, а ніж боротьба із їх наслідками.
3. Місцеві органи влади при формуванні інвестиційних проектів (пропозицій) та програм, повинні зазначати умови, що унеможливають забруднення або знищення навколишнього природного середовища, а повинні бути направлені на покращення екологічної ситуації.
4. Ми - громадяни України, маємо

право на вільний доступ до інформації про стан довкілля, про якість харчових продуктів і предметів побуту, а також право на поширення екологічної інформації.

Громадяни! Особи, які приймають рішення все ще не вважають за потрібне прислухатися до громадської думки. Відстоюйте свої екологічні права! Не дозволяйте незаконно нищити ваше довкілля!

Користуйтеся порадами громадських природоохоронних організацій України у відстоюванні своїх екологічних прав!

Заради права наших дітей жити на Землі – треба діяти!

Наші контакти:

Національний екологічний центр України, а/с 89, Київ-25, 01025, т. (044) 494 03 54, (044) 238 62 60